

Anonymisert utdrag fra protokoll fra Advokatbevillingsnemndens møte 26.04.2018 – klage over avslag på søknad om advokatbevilling – nærmere om advokatfullmektigers opptreden som forsvarere og bistandsadvokater i domstolene

vedtak:

Advokatbevillingsnemnden har kommet til at det ikke er grunnlag for å omgjøre Tilsynsrådets vedtak av 11. desember 2017.

Generelt om advokatfullmektigers opptreden i domstolene

Innledningsvis ønsker nemnden å knytte noen generelle bemerkninger om det rettslige grunnlaget for advokatfullmektigers opptreden i rettergang.

Utgangspunktet er at enhver advokat har rett til å ha en autorisert fullmektig til å opptre for seg i rettergang, jf. domstolloven § 223 første ledd første punktum. Visse begrensninger fra dette utgangspunktet er fastsatt i bestemmelsens første ledd annet punktum. For straffesaker regulerer straffeprosessloven § 95 særskilt hvem som kan opptre som forsvarere. Denne regelen gjelder tilsvarende for bistandsadvokater, jf. § 107 b femte ledd. Av straffeprosessloven § 95 annet ledd første punktum fremgår det at enhver advokat kan være forsvarer ved andre domstoler enn Høyesterett. I bestemmelsens annet ledd annet punktum er det bestemt at "annen skikket person" også kan gjøre tjeneste, dersom det er gitt særskilt tillatelse av retten. Loven gir altså ikke en advokatfullmektig adgang til å opptre som forsvarer i straffesak, i egenskap av å være advokatfullmektig. En advokatfullmektig som oppnevnes i eget navn, og som dermed ikke møter på vegne av oppnevnt advokat, vil være oppnevnt etter § 95 annet ledd annet punktum som "annen skikket person".

Fordi oppnevning som offentlig forsvarer og bistandsadvokat i utgangspunktet anses som personlige oppdrag, vil adgangen for en advokat til å opptre ved fullmektig være snevrere ved slike oppdrag enn i sivile saker. Bøhn omtaler dette i sin lovkommentar til domstolloven § 223, se nærmere punkt 9 og 10, med henvisninger til lovforarbeider og rettspraksis. Her viser Bøhn til Ot.prp.nr.3 (1999-2000), der det er uttalt følgende:

"Føresegna utgjer i alle høve berre ei ytre ramme for når ein advokat kan opptre ved fullmektig. For straffesaker vil straffeprosesslova § 95 andre leddet vere viktigare. Det er etter denne føresegna berre advokatar som kan vere forsvarar, og forsvararoppdraget er personleg. Dette set visse grenser for når advokaten kan la sin fullmektig opptre som forsvarar i saka på sine vegne, jamvel om vilkåra i domstollova § 223 første leddet er til stades. Til dømes å la ein annan møte for seg som forsvarar i hovudforhandling, vil ikkje kunne sameinast med forsvararoppdraget, utan at det var ein føresetnad allereie ved oppnemninga at advokaten skulle kunne utføre vervet som forsvarar ved fullmektig, eller den som er sikta og retten godtek ei slik endring i forsvararoppdraget. Ein situasjon der dette kan vere aktuelt, er der advokaten uventa får forfall. Eit alternativ vil vere å oppnemne fullmektigen som forsvarar, men det må i tilfelle skje etter straffeprosesslova § 95 andre leddet andre punktumet, jf «en annen skikket person». Då er det ikkje som fullmektig at vedkomande vert oppnemnd, og avgrensinga i domstollova § 223 vert følgjeleg ikkje aktuell."

På bakgrunn av rettskildebildet som er redegjort for, legger Advokatbevillingsnemnden til grunn at en advokatfullmektigs opptreden som forsvarer eller bistandsadvokat i straffesak ikke kan anses å være i egenskap av å være advokatfullmektig i tilfeller der vedkommende selv er oppnevnt av retten.

Nærmere om vilkårene for advokatbevilling

For å få innvilget en søknad om advokatbevilling stilles det nærmere krav til prosedyrerfaring, jf. domstolloven § 220 annet ledd siste punktum, jf. advokatforskriften § 8-1. Av Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-25/97 punkt 4.2 fremgår det om prosedyrekravet at "*[s]akene må ha vært prosedert i forbindelse med søkerens virksomhet som advokatfullmektig.*" Dette følger også av lang og fast praksis hos Tilsynsrådet og Advokatbevillingsnemnden.

I likhet med Tilsynsrådet legger Advokatbevillingsnemnden til grunn at straffesakene som (xx) har påberopt til oppfyllelse av prosedyrekravet, ikke har vært prosedert i egenskap av å være autorisert advokatfullmektig for en praktiserende advokat. Fordi (xx) selv har vært oppnevnt i de påberopte sakene, legger nemnden til grunn at han har vært oppnevnt etter alternativet "annen skikket person", jf. straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum, jf. straffeprosessloven § 107 b femte ledd. Når nemnden legger til grunn at sakene ikke er prosedert i egenskap av å være advokatfullmektig, kan de heller ikke godkjennes til oppfyllelse av prosedyrekravet.

Til anførselen om at prosedyrerfaringen er den samme uavhengig av hvem som formelt er oppnevnt, bemerker nemnden at det generelt er viktig at rettens aktører hele tiden har klart for seg hvem som er ansvarlig for utførelsen av oppdrag som forsvarer eller bistandsadvokat. Praksis har vært streng i Tilsynsrådet og Advokatbevillingsnemnden, også ved at prosedyrerfaring har blitt underkjent i saker der advokatfullmektiger ikke har vært registrert som autorisert for prinsipalen hos Tilsynsrådet, eller der den faktiske oppfølgingen av advokatfullmektigen skjer av en annen prinsipal enn den som er ansvarlig advokat på den aktuelle saken.

Ettersom de tre påberopte straffesakene ikke kan godkjennes som prosedyrerfaring har (xx) samlet sett ikke fått godkjent nok saker til å oppfylle prosedyrekravet, slik dette er spesifisert i Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-25/97 punkt 4.2. Nemnden har etter dette ikke tatt stilling til om prosedyrekravet ville ha vært oppfylt etter en samlet vurdering dersom (xx) hadde prosedert alle straffesakene i egenskap av å være advokatfullmektig.

Vilkårene for å innvilge (xx) søknad om advokatbevilling er etter dette ikke oppfylt, og Advokatbevillingsnemnden stadfester derfor Tilsynsrådets vedtak.

Konklusjon:

Advokatbevillingsnemnden stadfester Tilsynsrådets vedtak av 11. desember 2017.
